

Sygn. akt IV KO 31/22

POSTANOWIENIE

Dnia 29 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie z zażalenia **P. J.**

na postanowienie prokuratora del. do Prokuratury Krajowej

z dnia 21 czerwca 2021 r., sygn. akt PK XIV Ds.(...),

o odmowie wszczęcia śledztwa

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 29 kwietnia 2022 r.

wniosku Sądu Rejonowego w O. o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu

na podstawie art. 37 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

sprawę przekazać do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w O..

UZASADNIENIE

Prokurator delegowany do Prokuratury Krajowej (Wydział Spraw Wewnętrznych) postanowieniem z dnia 21 czerwca 2021 r., sygn. akt PK XIV Ds.(...), na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. i art. 305 § 1 i 3 k.p.k. odmówił wszczęcia śledztwa w sprawie „przekroczenia uprawnień w dniu 7 lutego 2020 roku przez Prezesa Sądu Rejonowego w O., poprzez uszkodzenie w trakcie zebrania sędziów Sądu Rejonowego w O. projektów uchwał, którymi nie miał prawa wyłącznie rozporządzać, a które to ewentualnie przegłosowane uchwały miały stanowić załącznik do protokołu w/w zebrania sędziów, czym działał na szkodę interesu publicznego wyrażającego się w prawidłowym funkcjonowaniu wymiaru sprawiedliwości oraz zarządzaniu organem samorządu sędziowskiego”, tj. o czyn z

art. 231 § 1 k.k. i art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. - wobec stwierdzenia, iż czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego.

Jako zawiadamiający o przestępstwie, zażalenie na to postanowienie wniósł do Sądu Rejonowego w O. P. J., za pośrednictwem Prokuratury Krajowej (Wydział Spraw Wewnętrznych). Prokurator, przekazując je wymienionemu Sądowi, wniósł o nieuwzględnienie zażalenia i utrzymanie w mocy zaskarżonego postanowienia, nadto o rozważenie wystąpienia w trybie art. 37 k.p.k. do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości, bowiem „rozpoznanie tej sprawy w Sądzie Rejonowym w O. w odbiorze społecznym nie będzie postrzegane jako obiektywne i bezstronne”.

Postanowieniem z dnia 22 marca 2022 r., sygn. akt II Kp (...), Sąd Rejonowy w O. na podstawie art. 37 k.p.k. zwrócił się do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. W uzasadnieniu wskazał m.in., że chociaż wykładnia art. 37 k.p.k. nie może być rozszerzająca, a nadużywanie tego przepisu nie powinno mieć miejsca, to „okoliczności i charakter sprawy w szczególności ze względu na osobę, która – zdaniem skarżącego – miałyby dopuścić się czynu zabronionego z art. 231 § 1 k.k. i in. – Prezesa Sądu Rejonowego w O. sędziego M. N. uzasadniają przyjęcie, iż nie jest możliwe rozpoznanie sprawy w sposób gwarantujący zachowanie dobra wymiaru sprawiedliwości przez innego sędziego z tego samego Sądu”. Zdaniem Sądu, „rozpoznawanie zażalenia strony na postanowienie prokuratora o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie o czyn z art. 231 § 1 k.k. i inne, którego miał – w ocenie skarżącego – dopuścić się bezpośredni przełożony sędziego referenta bez wątplienia osłabiłoby poszanowanie uprawnień uczestników oraz zaufanie społeczne do samodzielności sądu jak i do wymiaru sprawiedliwości”, przy czym podobna sytuacja zaistnieje w razie przydzielenia sprawy do referatu każdego innego sędziego Sądu Rejonowego w O.. Sąd zaznaczył też, że potrzebę rozpoznania sprawy przez inny sąd równorzędny dostrzegł również prokurator. Dalej Sąd podkreślił, że „niewątpliwie sprzeczna z dobrem wymiaru sprawiedliwości i działająca na niekorzyść obu stron byłaby sytuacja, w której sędziami orzekającymi w niniejszej sprawie byłiby sędziowie utrzymujący zarówno kontakty

zawodowe, jak i koleżeńskie z samym skarżącym sędzią P. J., jak również podlegający bezpośredniemu nadzorowi służbowemu osoby, której dotyczy przedmiotowe zawiadomienie, tj. prezesowi Sądu Rejonowego w O. – M. N.”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek Sądu Rejonowego w O. zasługuje na uwzględnienie. Organ ten trafnie dostrzegł konieczność nader oszczędnego stosowania w praktyce instytucji określonej w art. 37 k.p.k., na co w licznych orzeczeniach wskazywał też Sąd Najwyższy, akcentując wyjątkowy charakter tego przepisu art. 37 k.p.k., jako dopuszczającego możliwość odstąpienia od fundamentalnej zasady rozpoznania sprawy przez sąd właściwy miejscowo. Sąd Najwyższy uznawał również, że przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu na podstawie tego przepisu może nastąpić m.in. wtedy, gdy realnie występują okoliczności, które mogą stwarzać uzasadnione przekonanie o braku warunków do obiektywnego rozpoznania sprawy w danym sądzie.

W niniejszej sprawie taki przypadek występuje. Sąd Rejonowy w O., rozpoznając sprawę z zażalenia P. J., sędziego tego Sądu, oceniałby prawidłowość decyzji prokuratora o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie sugerowanego przez autora zażalenia popełnienia przestępstwa przez Prezesa Sądu Rejonowego w O. Nie bez znaczenia jest też okoliczność, że chodzi o ocenę decyzji prokuratora dotyczącej czynu popełnionego przez Prezesa Sądu na zebraniu sędziów tego Sądu, zaś każdy sędzia obsadzający sąd mający rozpoznać przedmiotowe zażalenie, wypowiadałby się w sprawie dotyczącej swojego przełożonego. W takim wypadku, gdy sąd miejscowo właściwy miałby wydać orzeczenie, którego treścią są zainteresowani tak prezes, jak i zawiadamiający o przestępstwie sędzia tego sądu, a zapewne i inni sędziowie Sądu Rejonowego w O., jest wysoce prawdopodobne, że pozostawienie sprawy w kognicji tego Sądu prowadziłoby do pojawienia się, mających cechę racjonalności, głosów, podających w wątpliwość bezstronność i obiektywizm postępowania zażaleniowego. Zasadnie dostrzegli to Sąd, który wystąpił z przedmiotową inicjatywą, jak też prokurator. Zatem należało zgodzić się z Sądem Rejonowym w O., że względ na dobro wymiaru sprawiedliwości przemawia za przekazaniem niniejszej sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy przekazał sprawę położonemu poza okręgiem o. Sądowi Rejonowemu w O.